

Hanne-Mari Karhunen

KARTOITUS TIETOTEKNIIKAN ROOLISTA PÄIVÄKOTI
MESIKÄMMENEN HOITO- JA KASVATUSHENKILÖKUNNAN
ARJESSA

Sosiaalialan koulutusohjelma

2015

KARTOITUS TIETOTEKNIIKAN ROOLISTA PÄIVÄKOTI MESIKÄMMENEN HOITO- JA KASVATUSHENKILÖKUNNAN ARJESSA

Karhunen, Hanne-Mari
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Sosiaali-alan koulutusohjelma
Lokakuu 2015
Ohjaaja: Pamppunen, Seppo
Sivumäärä: 29
Liitteitä: 1

Asiasanat: varhaiskasvatus, päiväkotitoiminta, tietotekniikka, henkilökunta

Kartoituksessa tutkittiin kyselylomakkeen avulla mitä erilaisia tehtäviä kuuluu Porin kaupungin päiväkotitoimintaan Mesikämmenen hoito- ja kasvatushenkilökunnan tehtäviin, jotka eivät suoranaisesti ole lasten hoitoa ja kasvatusta. Lisäksi kartoituksella pyrittiin selvittämään voidaanko töiden mahdollisella uudelleen organisoinnilla siirtää henkilökunnan aikaa lasten kanssa toimimiseen. Kolmantena kartoituskohteena oli selvittää tunteeko Mesikämmenen päiväkodin hoito- ja kasvatushenkilökunta tarvetta lisäkoulutukselle liittyen tietoteknisten laitteiden hallintaan.

Kartoituksen tuloksina todettiin, että päiväkotitoiminta Mesikämmenen henkilökunnalla on tarve lisäkoulutukselle liittyen tietotekniikan yleiseen hallintaan sekä päiväkodissa käytettävien tietoteknisten ohjelmien käyttöön. Lisäksi saatiin selville, että henkilökunnalle kuuluvien muiden, kuin suoranaisesti lasten kasvatukseen ja hoitoon liittyviä työtehtäviä on useita erilaisia, jotka eivät aina jakaudu tasaisesti viikonpäivien tai henkilökunnan välille.

Kartoituksen johtopäätöksiksi todettiin selkeä tarve henkilökunnan lisäkoulutukselle liittyen tietotekniikan hallintaan sekä enenevässä määrin sähköistyvän yhteiskunnan tuomien haasteiden lisääntyminen myös päiväkodin arjessa. Johtopäätöksensä todettiin myös nyt eletävän tietynlaisen muutoksen aikaa, johon tulevaisuudessa esimerkiksi henkilökunnan koulutuksessa tietotekniikkaan kiinnitettävän huomion osuudella tulee olemaan merkitystä.

A SURVEY ABOUT THE ROLE OF INFORMATION TECHNOLOGY IN THE EVERYDAY WORK OF THE EDUCATIONAL AND CARETAKING PERSONNEL IN MESIKÄMMEN DAY CARE CENTER

Karhunen, Hanne-Mari

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in Social services

October 2015

Supervisor: Pamppunen, Seppo

Number of pages: 29

Appendices: 1

Keywords: early childhood education, day care center, information technology, personnel

The purpose of this thesis was to use a questionnaire to survey which type of tasks are part of the educational and caretaking personnel's work in Pori Mesikämmen day care center that don't directly translate into actual nursing or educational tasks. Second, the goal of the survey was to determine whether it is possible to increase the time actively spent by the personnel with the children by reorganizing such tasks. Third, the aim was to find out if the personnel of Mesikämmen experience the need for additional training concerning the use of computers and other information technological equipment.

As a result of the survey it was found out that additional training is needed for the personnel of Mesikämmen regarding the everyday use of information technology as well as using specific software common in the nursery. In addition, it was found out that there are several different tasks unrelated to actual nursing and education that don't always distribute equally between week days nor individual employees.

As a conclusion, it was discovered that there is a clear demand for additional training of the personnel regarding the use of information technology. Also, it was found out that the increasing number of challenges brought up by our continuously digitalizing society is clearly visible in the everyday life of a day care. Further, we are living on an era of changes where the choices we make, e.g., about the resources allocated for the information technological training of the personnel will have an actual effect on the future.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	PÄIVÄHOIDON KEHITYS SUOMESSA.....	7
2.1	Päiväkoti Suomessa	7
2.2	Tietotekniikan käyttö varhaiskasvatuksessa	9
2.3	Päiväkoti Mesikämmenen esittely	10
3	PORIN KAUPUNGIN PÄIVÄKODEISSA KÄYTÖSSÄ OLEVIEN OHJELMISTOJEN ESITTELYT	11
4	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	12
4.1	Tutkimusongelmat	12
4.2	Tutkimusaineisto ja –menetelmät	13
4.3	Tutkimuksen luotettavuus.....	14
5	TUTKIMUSTULOKSET.....	14
5.1	Henkilökunnan taustatiedot	14
5.2	Henkilökunnan mielipiteet liittyen tietotekniikan hallintaan.....	17
5.3	Henkilökunnan mielipiteet liittyen muihin työtehtäviin ja niiden jakautumiseen	20
5.3.1	Muut työtehtävät.....	20
5.3.2	Muiden työtehtävien jakautuminen	22
6	JOHTOPÄÄTÖKSET	24
6.1	Tietotekniikka osana päiväkotia Mesikämmenen henkilökunnan arkea	24
7	POHDINTA.....	27
	LÄHTEET.....	29
	LIITTEET	

1 JOHDANTO

Päivähoidon henkilökunta on viime vuosina ollut suurten muutosten edessä. Päiväkodissa työskentelevä henkilö joutuu päivittäin tekemiseen yhä enemmän tietotekniikan ja sen luomien haasteiden eteen. Tietotekniikka on tullut osaksi myös päivähoidon arkea muun muassa ruokatilausten ja lasten hoitoaikojen ilmoitusten sähköistyessä.

Tietotekniikka taas sinänsä on melko uusi asia varsinkin, jos päivähoidossa työskentelee varttuneempia ihmisiä, joiden koulutuksessa tai muissa arjen toiminnoissa tietokoneet tai älypuhelimet eivät paljoakaan ole esillä.

Opinnäytetyöni lähtökohtana oli kartoittaa kunnallisen päivähoidon henkilökunnan erilaisia arjen työtehtäviä, jotka eivät varsinaisesti ole lasten hoitoa tai kasvatusta, ja kohdistui Porin kaupungin päiväkotia Mesikämmeneen. Kartoituksen toisena tarkoituksena oli selvittää löytyisikö aikatauluja muokkaamalla tai töiden erilaisella jakamisella mahdollisuuksia löytää henkilökunnalle mahdollisuuksia suorittaa paremmin heidän perustehtäväänsä; aikaa olla lasten kanssa.

Tämän taholta hahmottui myös tutkimusongelma. Opinnäytetyöni on näin ollen kvantitatiivinen tutkimus, jolla pyrin kartoittamaan kunnallisessa päiväkodissa tehtävää kasvatustyötä, jossa osaa näyttelee myös tietotekninen osaaminen. Opinnäytetyöni aiheiston keräämiseksi kartoitin päiväkodin henkilökunnan työtehtäviä ja heidän ajatuksiaan ajankäytöstä heille jaettujen kyselylomakkeiden avulla.

Työni aihe valikoitui keskustellessani päiväkotia Mesikämmenen johtajan kanssa. Hän oli pyynnöstäni ottanut henkilökunnan kanssa puheeksi mahdollisuudestani tehdä opinnäytetyöni juuri heille. Henkilökunnan keskuudessa oli jo aiemmin noussut huoli ajan riittämisestä sekä lisääntyviin kirjallisiin töihin että lasten hoitoon ja kasvatukseen. Erityisesti huoli oli herännyt päiväkodin vuororyhmien henkilökunnan keskuudessa, joita Mesikämmenen seitsemästä ryhmästä on viisi. Päiväkodin johtaja tarjosi minulle tätä aihetta minulle kartoitettavaksi, jotta henkilökunnan keskuudessa herännyt huoli saataisiin enemmän esille ja aihetta avattua myös ulkopuolisin silmin.

Itse kiinnostuin aiheesta siksi, että opinnäytetyötäni aloittaessani olin suuntautumassa varhaiskasvatuksen puolelle työelämään ja mahdollisesti tulevaisuudessa myös kunnalliseen päiväkotiin. Nyt kartoitusta purkaessani työskentelen päiväkodissa, mutta yksityisellä sektorilla. Päiväkodin rytmi ja sen tuomat haasteet ovat minulle siis jo tuttuja; kartoitusta tehdessäni sain tutustua myös Mesikämmenen, ja näin ollen kunnallisen päiväkodin, henkilökunnan arkeen kuuluviin erilaisiin työtehtäviin. Osaltaan aiheen valintaan vaikutti myös se, että omat lapseni ovat hoidossa päiväkotia Mesikämmenessä ja henkilökunta oli jo ennestään suurimmalta osin tuttua. Käytänkin työssäni apuna myös päivittäisissä keskusteluissa esille tulleita kysymyksiä ja huomioita heidän arkipäivästään.

Varhaiskasvatushenkilökunnan tieto- ja viestintätekniikan käyttöä työssään on tutkittu myös aiemmin, laajemmassa mittakaavassa. Hanna Sulonen toteutti Stakesille (nykyisin Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL) tutkimuksen, jonka tarkoituksena oli kartoittaa tieto- ja viestintätekniikan soveltuvuutta varhaiskasvatuksen työkentälle. Tutkimus toteutettiin vuonna 2001 ja siihen osallistui 400 lastentarhanopettajaa 88 eri päiväkodista. Tutkimus oli myös osa Helsingin yliopiston tutkimustyötä. (Sulonen 2002, 3)

Sulosen tutkimuksen mukaan tulisi kiinnittää entistä enemmän jo lastentarhanopettajien koulutuksessa huomiota tietotekniseen osaamiseen, jotta he pysyisivät paremmin mukana tietoyhteiskunnan kehityksessä mukana. Myös lisäkoulutusta tullaan tarvitsemaan tulevaisuudessa enenevässä määrin, koska laitteet ja ohjelmat muuttuvat ja kehittyvät koko ajan; myös päivähoiton alueella. (Sulonen 2002, 107)

Tieto- ja viestintätekniikan (TVT) osallisuuden haasteisiin varhaiskasvatuksessa on myös tartuttu uudessa, viimeistään syksyllä 2016 voimaantulevassa, esiopetuksen opetussuunnitelmassa. Opetushallitus on luetellut TVT-aidot yhdeksi laaja-alaisen osaamisen alueista. Tämän mukaan lapsen tulisi esiopetuksessa ollessaan saada tutustua tähän tärkeään kansalaistaitoon ja opetella kodin rinnalla käyttämään näitä oikein ja kehittävästi; niiden avulla voidaan opetella viestintätaitoja sekä vähitellen kehittyvää luku- ja kirjoitustaitoja. (Opetushallitus 2015)

Varhaiskasvatuksessa yhtenä kasvatuskumppanuuden työvälineenä on yleistymässä verkossa toimiva Muksunetti, joka on sähköinen yhteydenpitokanava lasten vanhempien ja varhaiskasvatuksen henkilökunnan välillä. Sen toimivuutta on tutkittu jo useammassakin kaupungissa. Muun muassa helmikuussa 2014 Hyvinkäällä tehtiin opinäytetyön muodossa kyselytutkimus aiheesta seitsemään päivähoitoyksikköön. (Mäki, Ruuth, Talja 2014, 3) sekä 2015 tutkittiin samaista asiaa Porin Uudenkoiviston päiväkodissa (Rytkölä 2015, 2).

2 PÄIVÄHOIDON KEHITYS SUOMESSA

2.1 Päiväkoti Suomessa

Ensimmäinen päiväkoti Suomeen perustettiin Hanna Rothmanin ja Elisabeth Alanderin toimesta 1880-luvun lopulla Helsinkiin Sörnäisten kansanlastentarhan nimellä. Lastentarhassa toteutettiin Rothmanin ja Alanderin Saksasta tuomaa Fröbeliläistä pedagogiikkaa, johon pohjautui myös ensimmäisten lastentarhanopettajien koulutus. Koulutus alkoi samaisessa lastentarhassa vuonna 1892. (Brotherus 2012)

Kansanlastentarha perustettiin tarkoituksella Sörnäisten kaupunginosaan Helsinkiin alueella asuvien työläisperheiden vuoksi. Kolmasosa siellä asuvista lapsista oli yksinhuoltajaperheestä ja vaikka vanhempia olisikin ollut kaksi, saattoi olla tilanne, jolloin molemmat vanhemmat kävivät töissä elättääkseen perheensä. Alueen lapset hoitivat lähinnä toinen toistaan päivisin, kun vanhempia ei ollut kotona. Alueella oli aliravitsemusta, erilaisia tauteja eikä hygieniastakaan pystytty huolehtimaan riittävästi. Vaikka Sörnäisten kansanlastentarha ensisijaisesti edustikin Fröbeliläistä kasvatusaattetta, alettiin siellä jo muutaman ensimmäisen vuoden jälkeen tarjota päivittäin lämmin ateria sekä kylvettämään lapsia ja suorittamaan heille lääkärintarkastuksia tarpeen tullen. Myös vaatetusapua tarjottiin erilaisilla myyjäisillä ja kampanjoilla, joilla pyrittiin saamaan lapsille lähinnä tarvittava määrä talvivaatteita. (Eerola-Pennanen 2009, 31-43)

Lastentarhojen tarve liittyy siis suoraan 1800-luvun yhteiskunnan muutokseen. Silloin työtä alettiin tehdä paljon kodin ulkopuolella, jolloin perheen äitikin saattoi lähteä työhön. Lastentarhat olivat vastaus lastenhoidon tarpeeseen. Vaikka Fröbelin alkuperäinen idea oli tarjota lapsille vain osapäiväistä hoitoa, Sörnäisten kaupunginosan lasten kurjistunut tilanne vaati lastentarhailta kokopäiväistä hoitoa. Näin ollen sekä hoidollinen että sosiaalinen näkökulma tuli jo varhaisessa vaiheessa mukaan Suomen päivähoitoon pedagogisen näkökulman rinnalle. (Eerola-Pennanen, 2009, 48-49)

Rothmanin ja Alanderin tarjoaman lastentarhanopettajakoulutuksen perimmäinen ajatus oli vastata kaupungistumisen ja teollistumisen tuomiin uusiin haasteisiin, kuten sosiaalisten ongelmien vähentämiseen ja jopa niiden estämiseen. Koulutus oli hyvin käytännön läheistä ja käytännön harjoittelua sekä oppilaan omia kokemuksia ja taustaa pidettiin aluksi hyvin tärkeänä. Koulutus pysyikin hyvin samanlaisena aina 1970-luvulle saakka, jolloin sitä alkoi muokata edellisen vuosikymmenen lopulla alkanut tarve muokata yhteiskuntaa tasa-arvoisemmaksi. Lastentarhanopettajan työ oli hyvin naisvaltaista ja naisten osallisuus työelämään oli yleistymässä, joten tasa-arvo kysymykset alkoivat tuolloin koskea myös tätä koulutusta. (Brotherus 2012)

Päivähoitolaki säädettiin Suomeen 1973, jolloin lastentarhanopettajakoulutuksen saaneita ihmisiä tarvittiin entistä enemmän. 1970-80-luvuilla koulutusta leimasi rationaalinen ajatusmaailma, jolloin lastentarhanopettajan nähtiin olevan lapsiryhmän johtaja ja ohjaaja ja toteuttavan valmiita opetus- ja harjoitusohjelmia. 1983-luvulta muutoksen toi humanistisempi ilmapiiri, jolloin koulutuksen sisältöä muutettiin enemmän opettajan omaan kasvuun ja erityisesti vuorovaikutustaitojen harjaannuttamiseen. (Brotherus 2012)

Lastentarhat siirrettiin vuonna 1924 pois kouluhallituksen piiristä sosiaaliministeriön lastensuojelutoimiston puolelle, joka loi perustan 1990-luvulla Suomessa vakiintuneelle Educare-mallille. Tämä malli tarkoittaa käytännössä sitä, että päiväkotien tehtävänä on nykyään sekä opettaa lapsia että tarjota heille päivähoitopaikka. Näin ollen päiväkodit ovat nykyään osa sosiaalipalveluja, joiden ansiosta pienten lasten vanhemmat saavat lapsensa hoitoon työpäivänsä ajaksi. (Brotherus 2012)

Päiväkodeissa työskentelee nykyään lastentarhanopettajakoulutuksen saaneiden lisäksi sosionomeja (AMK), jotka voivat työskennellä lastentarhanopettajan virassa ilman esiopetuspätevyyttä. Lisäksi päiväkodeissa työskentelee lastenhoitajia, jotka voivat olla koulutukseltaan lähihoitajia tai vanhoja lastenhoitaja-nimikkeellä valmistuneita. Päiväkodeissa voi tarpeen mukaan toimia myös varhaiskasvatuksen erityisopettajia ja ryhmä- tai yksilöavustajia. Pääasiassa päiväkodin henkilöstöllä tulee olla alan koulutus, mutta esimerkiksi avustajiksi voidaan ottaa kouluttamattomiakin ihmisiä. (Laki lasten päivähoitosta 36/1973, 5§)

2.2 Tietotekniikan käyttö varhaiskasvatuksessa

Tietotekniikan käytöllä on varhaiskasvatuksessa lähinnä kaksi eri puolta; opetuksellinen ja hallinnollinen. Opetuksellisella tietotekniikan käytöllä tarkoitan erilaisia opetuskäyttöön suunniteltujen pelien ja sovellusten käyttöä, jolloin lapsi saa käyttää itse sähköisiä pelejä oppiakseen esimerkiksi luokittelemaan tai nimeämään asioita. Hallinnollinen tietotekniikan käyttö pitää sisällään erilaisia tietoteknisiä ohjelmia, joilla pyritään helpottamaan paperitöitä, joita ennen on tehty pääosin käsin kynällä ja paperilla. Tietokonetta voidaan käyttää siis monessa yhteydessä varhaiskasvatuksen piirissä ja se korvaa monet ennen käsin tehdyt toimenpiteet, kuten lasten hoitoaikojen kirjaamisen sekä henkilökunnan työvuorolistojen laatimisen. Myös älypuhelimet ovat alkaneet yleistyä ja ovat jo käytössä Porin kaupungin päiväkodeissa muun muassa lasten tuonti- ja hakuajien kirjaamisessa.

Suomessa tieto- ja viestintätieteiden tekniikka on tullut osaksi varhaiskasvatuksen arkea 1990-luvun loppupuolella. Tällöin hankittiin ensimmäisiä tietokoneita lasten käyttöön, henkilökunta ei työssään vielä tietotekniikkaa juurikaan käyttänyt, lukuun ottamatta päiväkodin johtajia. Oulun yliopiston varhaiskasvatuksen opiskelijoiden koulutusteknologian projektityönä toteuttamasta kyselytutkimuksesta selviääkin, että vuoden 2000 keväällä vain noin kolmasosalla Oulun alueen päiväkodeista oli Internet-yhteys. (Pekkarinen 2001, 82)

Internet-yhteyksien lisääntyminen tulee hyvin esille Tilastokeskuksen teettämässä kyselyissä. Niiden mukaan vuonna 2001 15–74-vuotiaista ihmisistä noin 54 % oli käyttänyt Internetiä säännöllisesti, kun vastaava luku vuonna 2005 oli kolme neljästä eli 73 %. (Väestön tieto- ja viestintätekniiikan käyttö -tutkimus 2005, Tilastokeskus). Suomalaisista Internetiä käytti säännöllisesti vuonna 2014 jo 92 % 16–74-vuotiaista ihmisistä. (Väestön tieto- ja viestintätekniiikan käyttö -tutkimus 2014, Tilastokeskus)

Vuoden 2002 alussa Valtioneuvosto antoi periaatepäätöksen, jonka mukaan tietotekniikka varhaiskasvatuksessa luo uudenlaisen tavan yhteistyölle päivähoidon henkilökunnan sekä muiden varhaiskasvatusammattilaisen välillä sekä mahdollistaa myös lasten vanhempien kanssa tehtävän uudenlaisen yhteydenpitotavan. (Välimäki 2002, 5)

Stakes (nykyisin Terveyden ja hyvinvoinnin laitos) käynnisti vuonna 2000 kesäkuussa kolmevuotisen hankkeen nimeltä Varttua, joka toimi verkossa. Sen tarkoituksena oli luoda päiväkodin henkilökunnalle sekä muille varhaiskasvatuksen ammattilaisille verkkoympäristön, jonka avulla yhteistyö sujuisi sähköisesti. Alustalla oli myös lasten vanhemmille tarkoitettu alue, jossa vanhemmat ja päivähoiton henkilökunta voisi pitää yhteyttä. Tämä hanke oli siis ensimmäinen askel sähköiseen yhteydenpitoon ja kasvatuskumppanuuteen. (Välimäki, Lindberg, Sulonen 2002, 5)

Nykyisin päiväkodeissa on yleisesti käytössä Internet – yhteydet, sähköpostit sekä erilaisia ohjelmia, kuten Muksunetti, LifeCare Läsnä ja Mysli, joista tarkemmat esittelyt jäljempänä.

2.3 Päiväkoti Mesikämmenen esittely

Mesikämmenen päiväkotia on yksi Porin kaupungin 34 päiväkodista. Se sijaitsee kaupungin läntisellä alueella. Se on perustettu vuonna 2008 ja toimii laajennetuilla aukioloajoilla eli 5.30-22.30 maanantaista perjantaihin. (Porin kaupungin www-sivut)

Lapsiryhmiä Mesikämmenessä toimii tällä hetkellä viisi, joista neljä toimii pääasiassa vuorohoitoa antavina ryhminä sekä yksi päiväryhmä. Vuorohoitoryhmistä yksi on 12 lapsen erityisryhmä. Alle 3-vuotiaita päiväkodissa on hoidossa 16 ja 3-6-vuotiaita 96

eli yhteensä lapsia on hoidossa 112. Varhaiskasvatushenkilökuntaa päiväkodissa on yhteensä 22. Heistä lastentarhanopettajina toimii yhdeksän ja lastenhoitajina 10. Heidän lisäksi ryhmissä toimii yksi varhaiskasvatuksen erityisopettaja sekä kaksi avustajaa. (Lahtinen sähköposti 23.9.2015)

3 PORIN KAUPUNGIN PÄIVÄKODEISSA KÄYTÖSSÄ OLEVIEN OHJELMISTOJEN ESITTELYT

Porin kaupungin varhaiskasvatuksessa on nykyään käytössä erilaisia sähköisiä ohjelmistoja, joiden tarkoituksena on siirtää henkilökunnan paperille tehtäviä töitä sähköiseksi. Päiväkoti Mesikämmenessä ohjelmat ovat jo käytössä, pois lukien Muksunetti, jonka käyttöä aloitellaan syksyn 2015 aikana.

EfficaVarhaiskasvatuksessa on ohjelma, jolla Porin kaupungin työntekijät varhaiskasvatuksessa näkevät kattavasti muun muassa päivähoitohakemukset ja -päätökset sekä tuloseselvitykset, laskut, perhetiedot sekä lapsen erityisen tuen tarpeet. Ohjelmalla saa myös yhteyden muihin järjestelmiin, kuten väestörekisteriin, taloushallintoon, palkanlaskentaan ja Kelaan. (Välimäki sähköposti 30.9.2015)

Ruokatilaukset päiväkotia Mesikämmeneen (kuten muihinkin Porin kaupungin päiväkoteihin) tehdään sähköisesti Porin Palveluliikelaitoksen Mysli-ohjelmalla. Sen kautta ilmoitetaan ruokailijat ja tilataan lapsille päivittäiset ruuat; aamiainen, lounas, välipala ja päiväkotia Mesikämmenen tilanteessa myös päivällinen ja iltapala. Normaalisti päivähoitossa tarjotaan siis aamiainen, lounas ja välipala, mutta laajennetun aukioloajan myötä Mesikämmenessä tarjoillaan tarvittaessa myös päivällinen ja iltapala.

Porin kaupungin päivähoiton henkilökunnalla on käytössään myös älypuhelimet, joissa on mobiilisovellus nimeltä LifeCare Läsna, joiden avulla lapsen tiedot pysyvät aina hoitohenkilökunnan mukana. Sovelluksen avulla lasten läsnä- ja poissaolot ovat helposti tallennettavissa napin painalluksella; myös ruuhkaisissa tulo- ja hakutilanteissa. Lisäksi puhelimesta säilytettävät tiedot lapsista ovat turvallisuuskysymys: hoitajalla on puhelimesta ylhäällä lapsen huoltajan yhteystiedot, jos tarve niin vaatii. So-

velluksesta löytyy myös hoitoaikasuunnitelmat sekä toteutuneet hoitoajat. Perhepäivähoitajilla on lisäksi mahdollisuus kirjata sovelluksen kautta päivittäiset kustannuskorvaukset sekä nähdä LifeCare Työajan kautta tehdyt työvuorosuunnitelmat. (Välimäki sähköposti 30.9.2015)

Muksunetti on sähköinen kanava, joka mahdollistaa erityisesti lasten vanhempien ja kasvatushenkilökunnan välisen informaation ja viestinnän. Huoltajat saavat sitä kautta tiedon, mitä lapsen hoitopäivän aikana tapahtuu ja miten se lapsella on sujunut. Muksunetti antaa myös vanhemmille mahdollisuuden vaikuttaa lapsen hoitopäivän suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin entistä paremmin. Muksunettiin voidaan tallentaa perinteisen varhaiskasvatussuunnitelman lisäksi myös kaikki muut lapsen kasvun ja oppimisen tukeen liittyvät dokumentit. Ennen kaikkea Muksunetti avaa päivähoitoa näkyvämmäksi perheisiin nähden ja mahdollistaa avoimen yhteistyön kodin ja päivähoidon välillä. (Välimäki sähköposti 30.9.2015)

EfficaVarhaiskasvatuksessa, LifeCare Läsä sekä Muksunetti ovat yhtiön nimeltä Tieto kehittämiä ohjelmistoja, jotka palvelevat varhaiskasvatuksen aluetta. Tieto on Pohjoismaiden suurin IT-palvelualan yritys, mutta on myös merkittävä globaali toimija ja palveluntuottaja. Se tarjoaa monelle alalle suunnattuja tietoteknisiä ratkaisuja; varhaiskasvatus on tästä yksi osa. (Tieton www-sivut)

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

4.1 Tutkimusongelmat

Opinnäytetyöni lähtökohtana oli kartoittaa päiväkotien Mesikämmenen henkilökunnan erityisesti tietotekniikan käyttöä edellyttäviä arkisia toimia, jotka eivät suoranaisesti kuuluneet lasten hoitoon ja kasvatukseen. Henkilökunnan keskuudessa oli ilmennyt huoli heille osoitettujen muiden töiden lisääntymisellä, jotka eivät suoranaisesti ole lasten hoitoa tai kasvatusta. Tällaisia työtehtäviä ovat muun muassa päivittäiset ruokailaukset ja läsnäkännyksen käyttö.

Pyrin myös työssäni tarkastelemaan, onko mahdollista esimerkiksi töiden keskittämisellä tai muulla uudelleenorganisoinnilla siirtää henkilökunnan aikaa enemmän lasten kanssa olemiseen.

Pääongelmat:

1. Mitkä kaikki tehtävät kuuluvat päiväkotitoiminnan Mesikämmenen henkilökunnan työtehtäviin?
2. Miten henkilökunnan aikaa saataisiin enemmän siirrettyä päiväkodin perustehtävän toteuttamiseen?

Alaongelma:

1. Kokeeko henkilökunta kaipaavansa lisäkoulutusta tietotekniikan hallintaan?

4.2 Tutkimusaineisto ja –menetelmät

Ennen kyselyn aloittamista anoin tutkimuslupaa Porin kaupungin varhaiskasvatuspäällikkö Ritva Välimäeltä erillisellä anomuksella (LIITE 1), jonka hän hyväksytysti toimitti minulle (LIITE 2). Kyselylomakkeet (LIITE 3) toimitin Mesikämmenen päiväkodinjohtaja Anne-Maarit Virtaselle, joka jakoi lomakkeet henkilökunnalle. Lomakkeessa olin luetellut eri mahdollisuuksia palauttaa se täytettynä: sähköpostilla, koti-osoitteeseeni tai päiväkodin Otsojen osastolle. Kaikki kyselyyn vastanneet palauttivat kyselylomakkeen paperiversiona kyseiselle osastolle, josta ne hain vastausajan päättyä.

Palautusaikaa kyselylomakkeille olin varannut kaksi viikkoa. Tämän ajan uskoin riittävän, koska henkilökunta työskentelee viisi päivää viikossa arkipäivisin, joten lomake tavoittaisi kaikki, jotka vastausaikana olivat töissä. Kaksi viikkoa oli mielestäni hyvä aika siksikin, ettei se rasittaisi henkilökuntaa heidän muiden töidensä ohella. Lisäksi lomakkeen pituus (tai sen lyhyys) tuki mielestäni hyvin edellistä ajatusta.

Tutkimusmenetelmänä käytin kyselylomakkeen avulla tehtävää kartoitusta Mesikämmenen henkilökunnan erilaisista työtehtävistä, jotka eivät suoranaisesti ole lasten hoitoa ja kasvatusta, ja heidän mielipidettään päivän aikana niihin kuluva ajasta.

Kyselylomakkeella saatava tieto on pääsääntöisesti kvantitatiivista eli määrällistä. Kvantitatiivinen tutkimustieto vastaa usein kysymyksiin 'kuinka usein', 'kuinka paljon' ja 'kuinka moni'. Tutkimustulokset esitetään numeerisina vastauksina ja tutkija tulkitsee saamansa numerot sanalliseen muotoon ja tekee niistä johtopäätöksensä: miten eri asiat liittyvät tai eroavat toisistaan. (Vilka 2007, 14)

4.3 Tutkimuksen luotettavuus

Kyselylomake jaettiin päiväkodinjohtajan toimesta jokaiselle henkilökunnan jäsenelle virkanimikkeeseen katsomatta, poislukien siivous- ja keittiöhenkilökunta. Henkilökuntaa päiväkodissa on 22 ja lomakkeita palautettiin 13 eli vastausprosentiksi muodostui näin ollen 59 %.

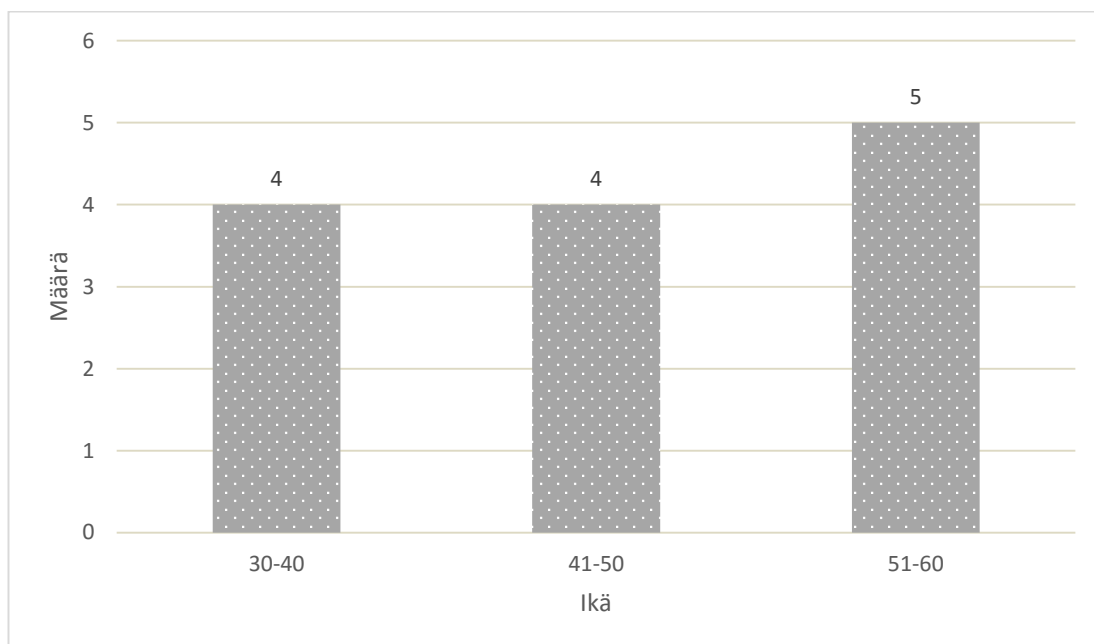
Koska kyselyni kohdistui vain yhteen Porin kaupungin päiväkodeista, tuloksia ei voida hyödyntää suoranaisesti muissa päiväkodeissa. Viitteitä päivähoidon työtehtävien uudelleenorganisointiin voidaan kuitenkin jossain mittakaavassa ottaa käyttöön myös muualla. Toivon myös tutkimusongelman esiintuomisen olevan tulevaisuutta ajatellen hyvä asia; tietotekniikan käyttö myös varhaiskasvatuksen saralla tuskin tulee ainakaan vähentymään. Tutkimukseni on siis katsaus päiväkotien Mesikämmenen kasvatushenkilökunnalle kuuluvista työtehtävistä, liittyen erityisesti tietotekniikkaan ja sen hallintaan, elokuussa 2015.

5 TUTKIMUSTULOKSET

5.1 Henkilökunnan taustatiedot

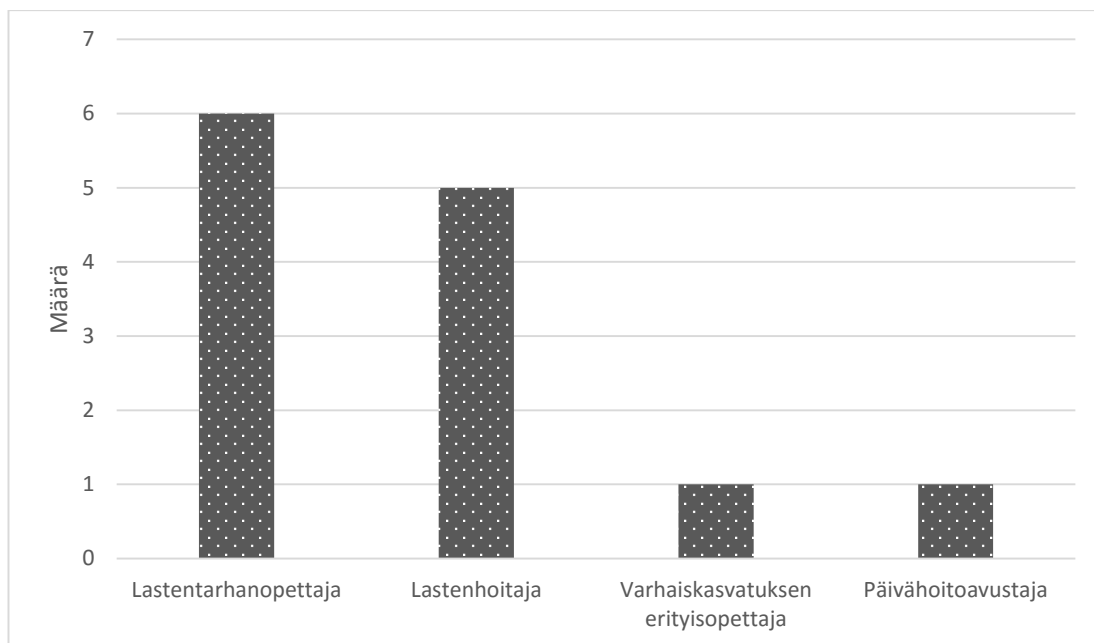
Kyselylomakkeita palautettiin kaiken kaikkiaan 13. Vastanneista kaikki olivat naisia.

Kaaviossa 1 kuvataan kyselyyn vastanneiden ikäjakauma. Kaaviosta voidaan todeta, että kaikki vastaajat olivat yli 30-vuotiaita. Suurin osa vastaajista (9/13) oli yli 40-vuotiaita. Tästä voitaneen päätellä, että tietotekniikka ei kaikkien vastaajien arjessa näyttele yhtä suurta osaa.

Kaavio 1: Vastanneiden ikä.

Vastanneista kuusi toimi lastentarhanopettajan ammattinimikkeellä. Heistä viisi oli suorittanut kasvatustieteiden kandidaatin tutkinnon, yksi sosionomi (AMK) tutkinnon. Lastenhoitajan ammattinimikkeellä työskenteli viisi; heistä kaksi oli suorittanut lastenhoitajan tutkinnon, kaksi lähihoitajan tutkinnon ja yksi päivähoitajan tutkinnon. Yksi oli saanut varhaiskasvatuksen erityisopettajan tutkinnon, joka oli myös hänen ammattinimikkeensä. Yksi vastanneista toimi päivähoitoavustajana, mutta hänellä ei ollut alan koulutusta. Kaaviossa 2 kuvataan ammattinimikkeiden jakauma.

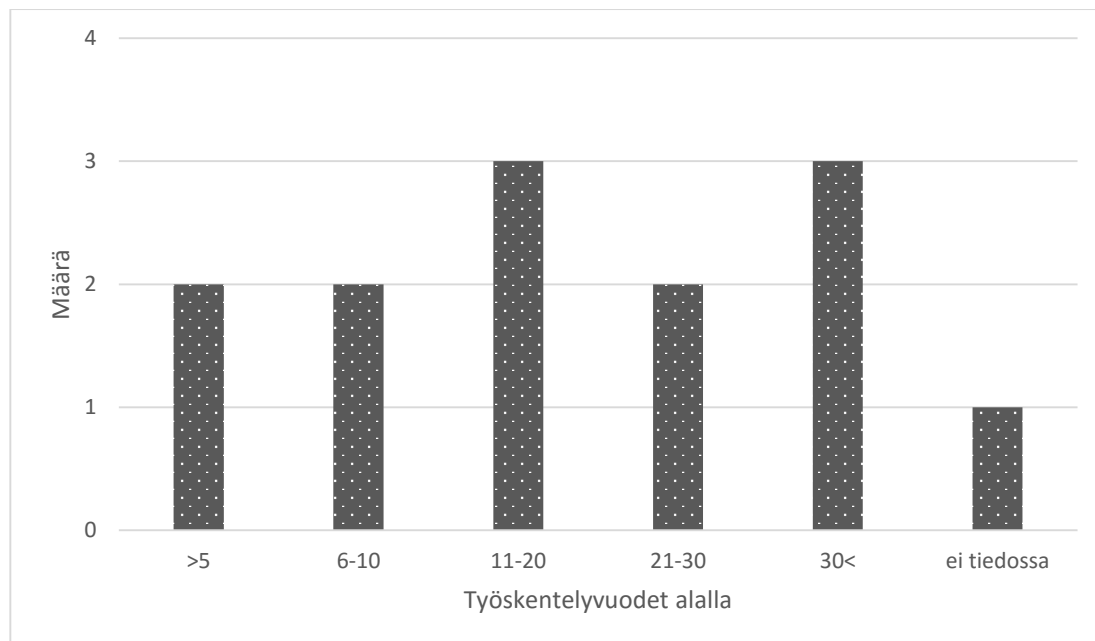
Kaavio 2: Ammattinimikkeet

Taulukossa 1 on koottu lisäkoulutuksen tarve liittyen vastaajan saamaan koulutukseen. Enin osa vastaajista koki tarvitsevansa lisäkoulutusta tietotekniikan hallintaan huolimatta heidän saamastaan koulutuksesta (8/13), yksi vastaajista oli jättänyt kohdan tyhjäksi.

	varhaiskasvatuksen erityisopettajan, lastentarhanopettajan, sosionomin (AMK) tutkinnot	lastenhoitajan, lähihoitajan ja päivähoitajan tutkinnot sekä henkilö, jolla ei ole alan koulutusta
tarvitsee	4	4
ei tarvitse	3	1
ei tietoa		1

Taulukko 1: Lisäkoulutuksen tarve suhteessa vastaajan saamaan koulutukseen

Kaaviossa 3 kuvataan vastanneiden työskentelyvuodet varhaiskasvatuksen alalla (yksi vastanneista oli jättänyt kohdan tyhjäksi). Suurin osa vastaajista (8/13) oli työskennellyt varhaiskasvatuksessa yli 11 vuotta, kolme jopa yli 30 vuotta.

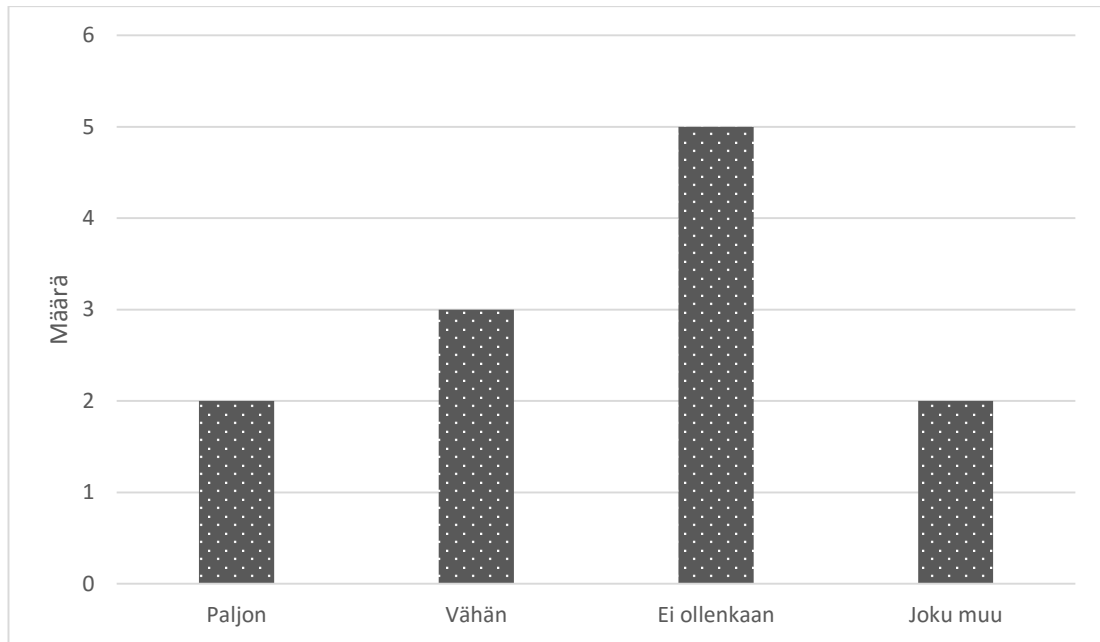
Kaavio 3: Henkilökunnan työskentelyvuodet alalla

5.2 Henkilökunnan mielipiteet liittyen tietotekniikan hallintaan

Kyselylomakkeessa kysyin henkilökunnalta, oliko heidän mielestään heidän koulutuksensa aikana kiinnitetty huomiota tietotekniikan hallintaan.

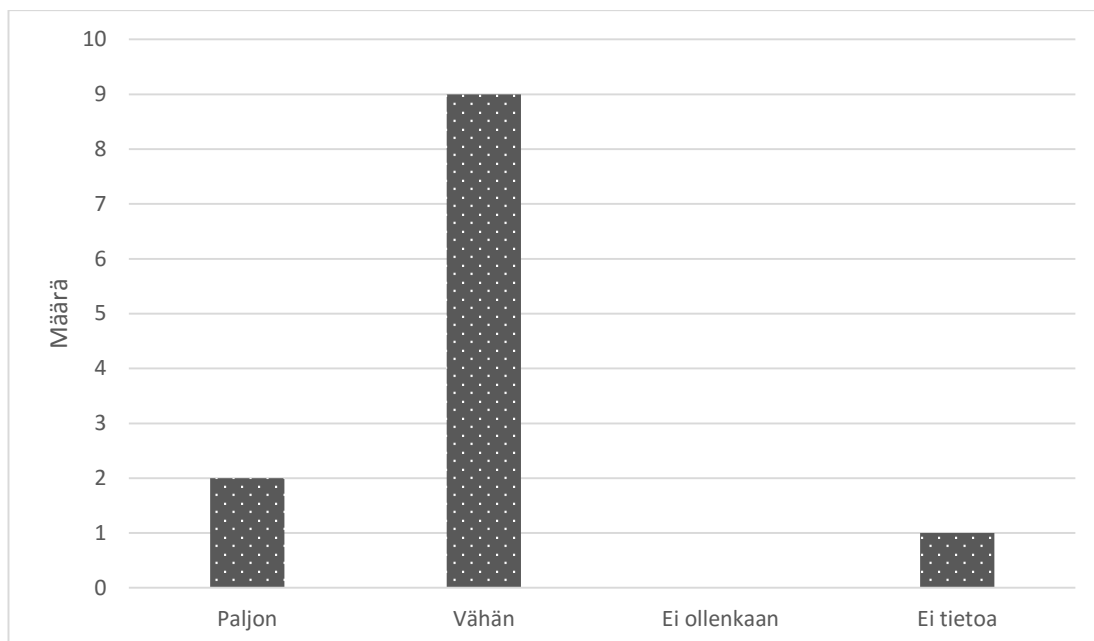
Vastausvaihtoehdoissa oli myös kohta ”joku muu, mikä?”, jonka valitsi kaksi vastaajista. Lisätietoihin he olivat merkinneet vastauksiksi: ”En suorittanut, koska omistan tietokoneen a-ajokortin.” ja ”Jonkin verran.” Yksi vastaajista oli jättänyt vastaamatta kysymykseen.

Kaaviossa 4 kuvataan graafisesti miten paljon vastanneiden mielestä heidän koulutuksensa aikana oli kiinnitetty huomiota tietotekniikan opetukseen. Vain kahden mielestä koulutuksessa oli kiinnitetty tietotekniikan hallintaan paljon huomiota, viiden mielestä taas ei ollenkaan.

Kaavio 4: Tietotekniikan hallintaan kiinnitetyn huomion määrä koulutuksen aikana

Kyselylomakkeessa kysyin myös henkilökunnan mielipidettä työnantajan järjestämästä koulutusten määrästä liittyen tietotekniikan hallintaan. Vastaajista kaksi tunsu työnantajan järjestäneen paljon koulutusta, yhdeksän koki koulutusta olleen vähän, yhdenkään mielestä työnantaja ei ollut ollenkaan järjestänyt koulutusta liittyen tietotekniikan hallintaan. Kaksi oli vastannut ”joku muu, mikä?” ja he olivat kirjoittaneet lisätietoihin: ”En tiedä.” ja ”Tarpeeksi?”. Jälkimmäinen vastaus on tulkittu kohtaan ”Paljon”. (Kaavio 5)

Kaavio 5: Henkilökunnan mielipide työnantajan tarjoaman lisäkoulutuksen tietotekniikan hallintaan liittyen

Taulukossa 2 käy esille henkilökunnalle työnantajan puolesta järjestetyn tietotekniikkaosaamiseen liittyvän koulutuksen määrä suhteessa heidän tarpeeseensa saada lisäkoulutusta. Yksi vastaajista oli jättänyt vastaamatta molempiin kysymyksiin, joten tätä lomaketta ei ole otettu taulukossa huomioon ollenkaan. Kysyttäessä työnantajan tarjoaman koulutuksen määrää yksi vastaajista oli vastannut ”tarpeeksi”; tämä vastaus on tulkittu kohtaan ”paljon”. Koska kaikki kysymykseen vastanneet kokivat saaneensa jonkin asteista koulutusta työnantajan puolelta, ei taulukossa ole kohtaa ”ei ollenkaan”.

Työnantaja tarjonnut lisäkoulutusta:

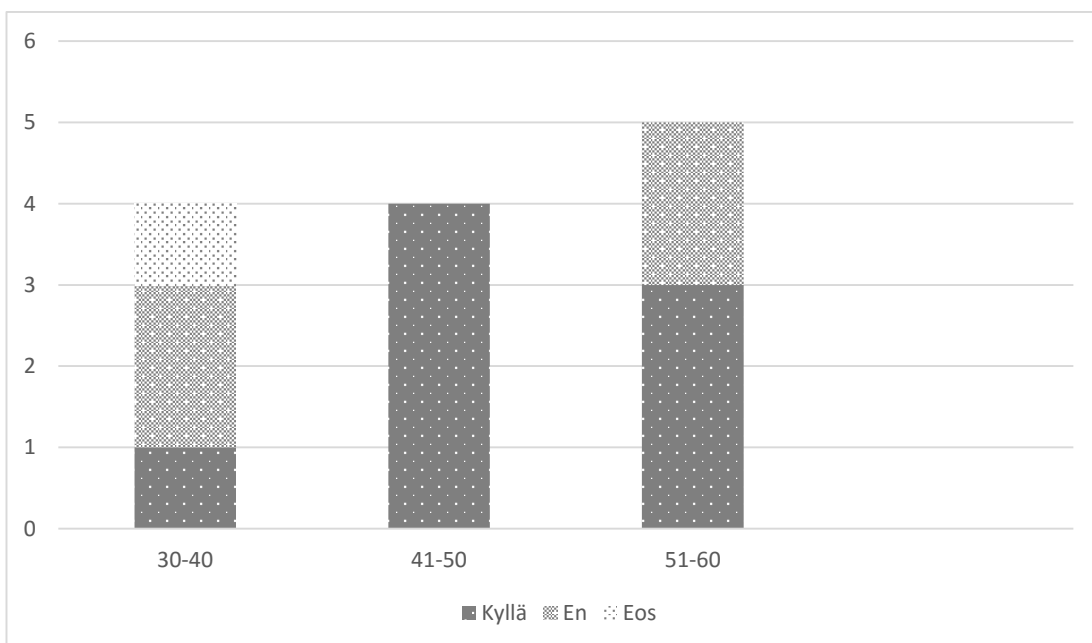
	Paljon	Vähän
Tarvitsee lisäkoulutusta	2	6
Ei tarvitse lisäkoulutusta	1	3

Taulukko 2: Henkilökunnan lisäkoulutuksen tarve suhteessa työnantajan tarjoamaan tietotekniikan koulutukseen

Vastaajista seitsemän, jotka tunsivat tarvitsevansa lisäkoulutusta, kaipaisivat sitä nimenomaan taitojen ja tietojen päivityksessä sekä varmuudessa käyttää eri ohjelmia,

joita Porin kaupungin päiväkodeissa nykyään tarvitaan. Yksi lisäkoulutusta kaipaavista tarvitsisi sitä kuvaohjelmien teossa ja kuvien tulostuksessa.

Taulukossa 3 on esitetty vastaajien ikävuosien suhde heidän tarpeeseensa saada lisäkoulutusta tietotekniikan hallintaan. Siitä nähdään, että suurin osa (8/13) vastaajista kaipa lisäkoulutusta tietoteknisten laitteiden, lähinnä tietokoneohjelmien käyttöön. Eniten sitä kaipasivat 41–50-vuotiaat vastaajat, vähiten 30–40-vuotiaat.

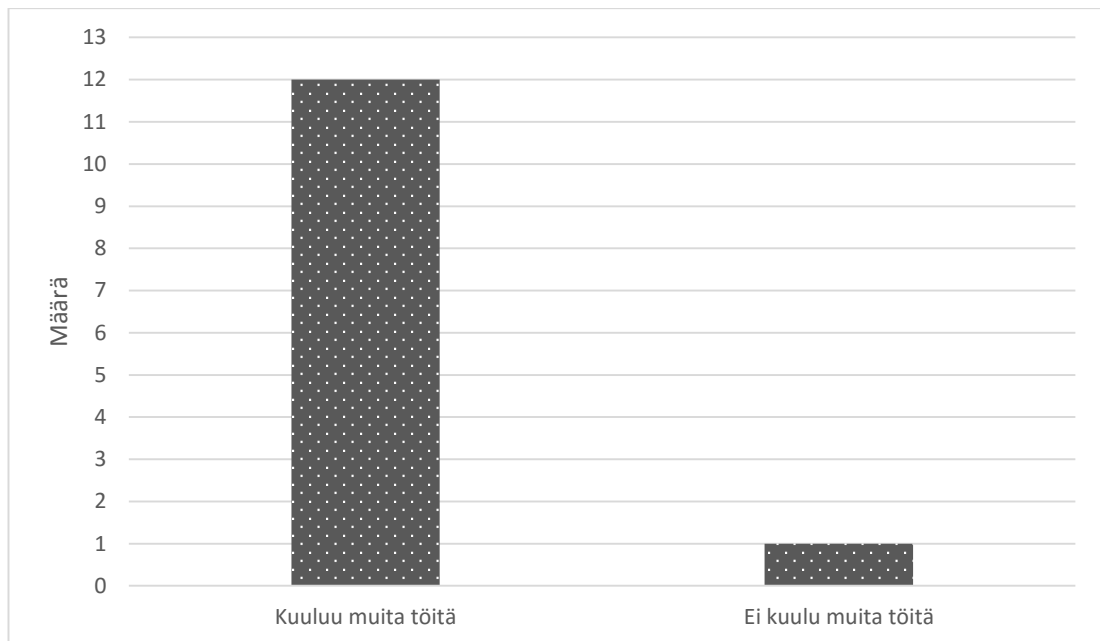

Taulukko 3: Ikävuosien suhde tietotekniikan lisäkoulutustarpeeseen

5.3 Henkilökunnan mielipiteet liittyen muihin työtehtäviin ja niiden jakautumiseen

5.3.1 Muut työtehtävät

Kyselylomakkeessa kysyin henkilökunnalta mitä muita työtehtäviä, kuin lasten kasvatusta ja hoitoa, heidän työpäiväänsä kuuluu. Vastaajista 12 luetteli erilaisia tehtäviä, yhden vastaajan työhön ei kuulunut muita töitä. (Kaavio 6)

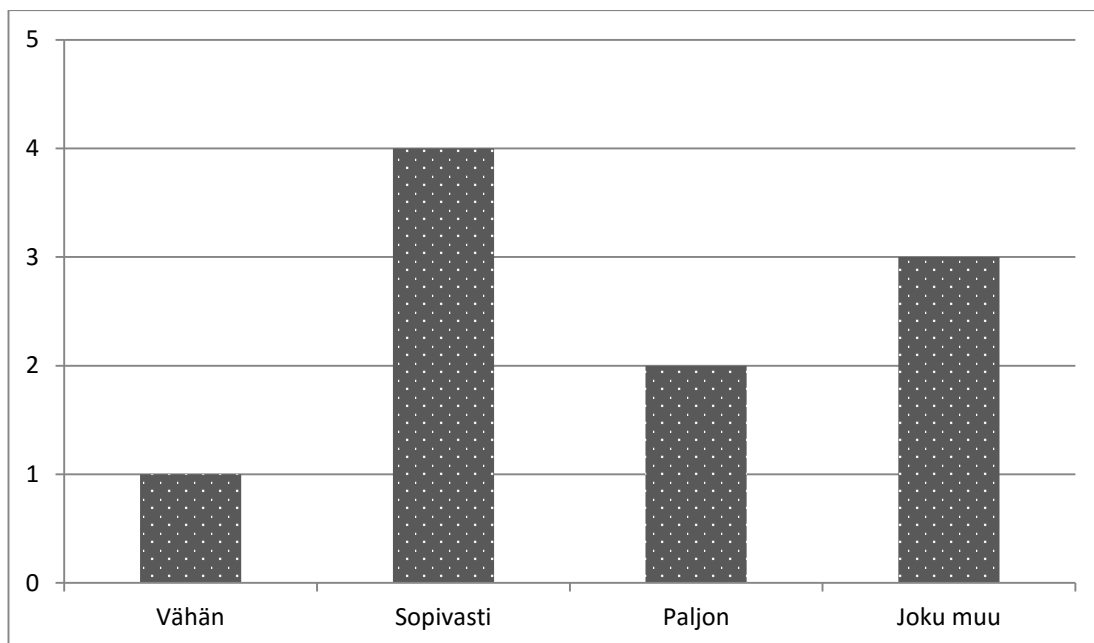
Kaavio 6: Kuuluuko työhösi muita, kuin suoranaisesti lasten kasvatukseen ja hoitoon liittyviä töitä?

Muita työtehtäviä olivat (suluissa vastausten määrä): ruokatilaukset (8), viikoittaiset hoitolistat (8), lasten henkilökohtaisten varhaiskasvatussuunnitelmien teko ja kirjaaminen (4), henkilökunnan viikoittaiset info- ja tiimipalaverit (4), henkilökunnan työvuorolistojen teko (2), toiminnan suunnittelu (2), pyykki/liinavaatehuolto (2), viikoittain tuleviin erilaisiin kyselyihin vastaaminen (2), Muksunetin aloittamisen opettelu (2), sijaisena toisessa osastossa/päiväkodissa toimiminen (2) sekä tiedotteiden tekeminen vanhemmille (2).

Yhden maininnan muista tehtävistä saivat: alkukeskustelut ja niiden kirjaaminen, siisteydestä ja esteettisyydestä huolehtiminen, ruuan jakelu, ruokakärryjen kuljetus, läsnäpuhelimien käyttö, tiimiasioiden tiedotus muille tiimin jäsenille, yhteistyö muiden kasvatustietäjäntuntijoiden kanssa, sähköpostiliikenne sekä erilaisiin koulutuksiin ilmoittautuminen.

Seuraavaksi kysyin, paljonko nämä työtehtävät vievät henkilökunnan mielestä aikaa työpäivästä. Kaaviossa 7 nähdään henkilökunnan mielipide siitä, miten paljon aikaa nämä muut työtehtävät heidän mielestään vievät työpäivästä aikaa. Suurimman osan mielestä näiden muiden työtehtävien hoito vie sopivasti aikaa, vain yhden mielestä vähän. Kolme oli jättänyt kysymykseen vastaamatta. Yksi heistä vastasi, että toisinaan

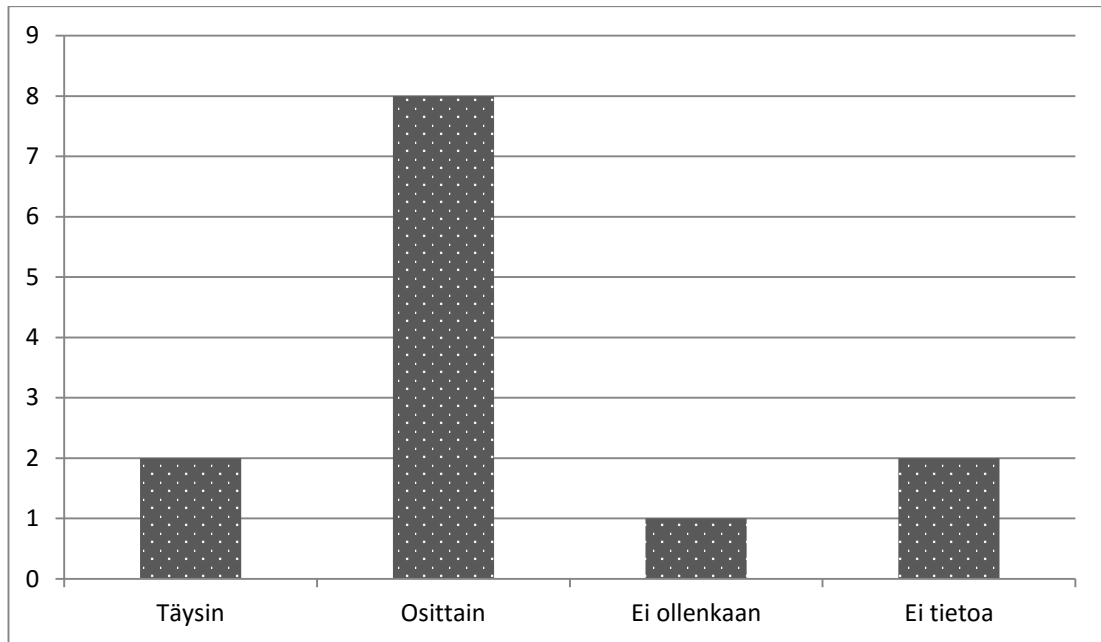
aikaa menee liian paljon, useimmiten sopivasti. Yhden mielestä riippuu työvuorosta ja viikonpäivästä meneekö muihin tehtäviin vähän vai liian paljon aikaa. Yksi vastaajista oli merkinnyt rasti sekä kohtaan ”liian paljon” että ”vähän”. Nämä vastaukset on merkitty kohtaan ”Joku muu”.

Kaavio 7: Muihin työtehtäviin käytetty aika työpäivän aikana

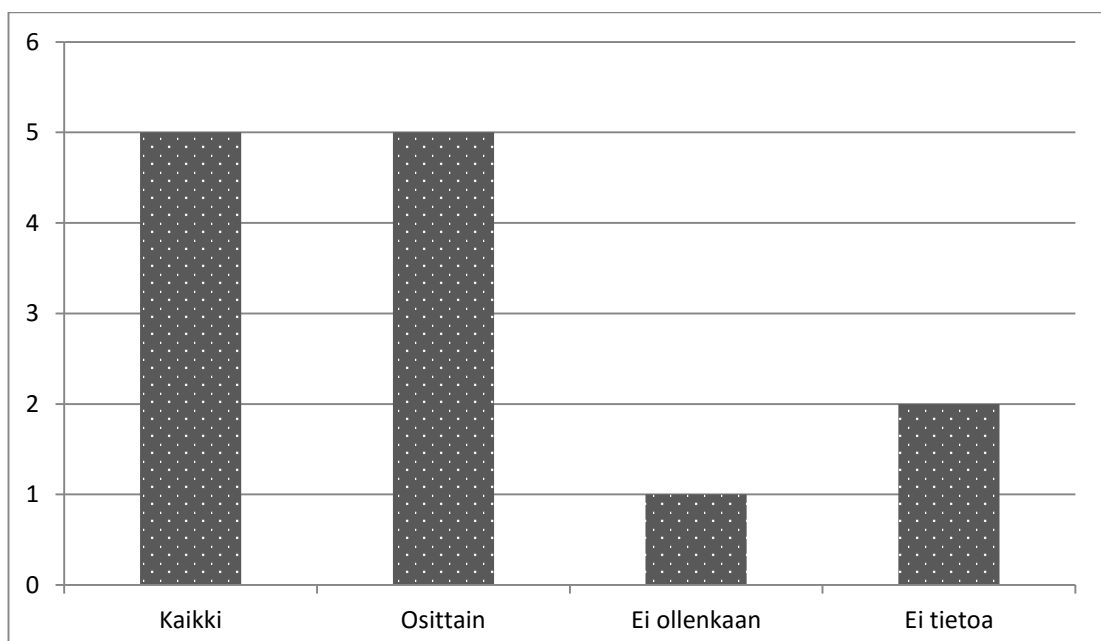
5.3.2 Muiden työtehtävien jakautuminen

Kyselylomakkeessa kysyin myös jakautuvatko muut tehtävät henkilökunnan mielestä tasaisesti viikonpäivien välillä. Kaikki muut työtehtävät jakaantuvat tasaisesti viikolle kahden mielestä, osittain kahdeksan mielestä ja ei ollenkaan yhden mielestä. Kaksi oli jättänyt kohdan tyhjäksi. (Kaavio 8)

Kaavio 8: Työtehtävien jakautuminen tasaisesti viikonpäivien välille

Kysymykseen jakautuvatko muut työtehtävät tasaisesti henkilökunnan välillä vastaukset jakaantuivat seuraavasti: viiden mielestä kaikki muut työtehtävät jakaantuivat tasaisesti henkilökunnan välillä, viiden mielestä osittain, yhden mielestä ei ollenkaan, yksi oli jättänyt tähän kohtaan vastaamatta ja yksi vastaus oli epäselvä (rasti merkitty vastausvaihtoehtojen viereen vasemmalle ”kyllä, osittain” ja ”ei ollenkaan” – vaihtoehtojen väliin). Vastaamatta jättäneen ja epäselvä vastaus on merkitty kohtaan ”Ei tietoa”. (Kaavio 9)

Kaavio 9: Muiden työtehtävien jakautuminen tasaisesti henkilökunnan välillä

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

6.1 Tietotekniikka osana päiväkotia Mesikämmenen henkilökunnan arkea

Tietotekniikan käyttäminen on väistämättä nykypäivää; myös päiväkodin henkilökunnan osalta. Maailma sähköistyy koko ajan enemmän ja myös päiväkotien henkilökunnan on asiaan perehdyttävä. Eletään kuitenkin vielä tietynlaista siirtymäaikaa: vanhemmat lastentarhanopettajat ja –hoitajat eivät koulutuksessaan ole juurikaan tietotekniikkaan saaneet opetusta vaan ovat myöhemmin, esimerkiksi työn puolesta, siihen paremmin perehtyneet. Päiväkodeissa tulee enenemässä määrin olemaan erilaisia ohjelmia, joilla esimerkiksi pidetään yhteyttä lasten vanhempiin ja muuhun kasvatushenkilökuntaan. Paperilla täytettävät lomakkeet tulevat todennäköisesti vähentymään ja esimerkiksi 4- ja 5-vuotisneuvolaan toimitettavat lomakkeet tulevat mahdollisesti siirtymään sähköisillä ohjelmistoilla hoidettaviksi.

Suurin vastuu tietotekniikan hallintaan on pääasiassa työntekijällä itsellään. Moni työntekijä saattaa ajatella, että on työnantajan tehtävänä on kouluttaa työntekijä hallitsemaan työvälineet, joilla työnteko mahdollistetaan. Mutta jos työntekijällä itsellään ei motivaatiota löydy opetella uusia työskentelytapoja, on koulutus melko turhaa. Elinikäisen oppimisen avaintaitoja vaaditaan, joita ”jatkuva oppiminen, tulevaisuuden ja uusien tilanteiden haltuunotto sekä työelämän muuttuvat olosuhteet edellyttävät. Ne kuvastavat yksilön kykyä selviytyä erilaisista tilanteista. Ne lisäävät kaikilla aloilla tarvittavaa ammattisivistystä ja kansalaisvalmiuksia.” (Opetushallituksen www-sivut.) Näitä taitoja siis tarvitaan myös varhaiskasvatuksessa, jotta työntekijällä olisi mahdollisuus tehdä työnsä hyvin.

Kartoitukseni tarkoituksena oli selvittää Porin kaupungin päiväkotia Mesikämmenen hoito- ja kasvatushenkilökunnalle kuuluvien erilaisten töiden määrää, jotka eivät suo-

ranaisesti ole lasten kasvatukseen tai hoitoon liittyviä. Esiin nousi paljon erilaisia työtehtäviä, joiden henkilökunta käymiemme keskustelun pohjalta koki vievän arvokasta aikaa lasten kanssa olemiselta. Näitä olivat esimerkiksi ruokatilausten tekeminen, lasten hoitoaikojen ilmoittaminen sekä uutena asiana Muksunetin käyttöön liittyvän uuden viestintäkanavan käytön opettelu.

Ruokatilaukset henkilökunnan tulee tehdä aina joka keskiviikko, jotta saataisiin varmistettua lapsille seuraavan viikon ruuat. (Lahtinen sähköposti 26.10.2015). Vuoropäiväkodin ollessa kyseessä, on työvuorojen suunnittelu myös suuressa osassa. Elokuussa 2015 tuli voimaan sääntö, että vanhempien tulee ilmoittaa lapsensa hoitopäivät aina edellisen viikon maanantaina kello 12 mennessä. Lastenhoitajan mukaan (henkilökohtainen tiedoksianto 26.10.2015) tästä johtuen työvuorolistojen tekijöiden tulee tarkistaa ensimmäiseksi äärivuorojen työntekijämäärät, jonka jälkeen voidaan jakaa välivuorot. Työvuorolistoja voidaan siis päivittää viikon välein, aina maanantai-iltaisin tai viimeistään tiistaiaamuisin. Vaikka työvuorolistat on tehty aina kolmeksi viikoksi kerrallaan, ovat ne hyvin eläväisiä ja vuoroja saatetaan muuttaa jopa saman päivän aikana. Tämä on osittain rasite sekä työntekijälle että työvuorolistojen laatijalle. Työvuorolistojen muutosten tekeminen ja suunnittelu vie myös oman aikansa henkilökunnan työajasta.

Viikkorytmiin kuuluivat myös neljänä päivänä viikossa osastojen tiimipalaverit sekä yhtenä päivänä viikossa talon yhteisen infopalaveri, jotka toteutettiin päiväuniaikaan. Lisäksi kerran kuukaudessa he pyrkivät pitämään tiimivastaaville palaverin ulkoiluai-kaan. Toimintakauden mittaan saattaa tulla myös muita palavereja tarpeeseen, joissa suunnitellaan muun muassa erilaisia tapahtumia ja juhlia. Tiimipalaverien aikaan toisen osaston hoitaja valvoi lasten lepoa, jotta palaveriin pääsi kaikki osaston hoitajat. Koko talon infopalaveriin osallistui yksi työntekijä kustakin osastosta, jonka tehtäväksi jäi kertoa käsitellyt asiat eteenpäin muille osaston henkilökunnan jäsenille. (Lahtinen sähköposti 21.10.2015)

Kartoituksen toisena tutkimusongelmana oli miettiä, voisiko töiden mahdollisella uudelleen organisoinnilla saada henkilökunnan aikaa siirrettyä enemmän lasten kanssa tehtävään työhön. Mielestäni tällä hetkellä lasten päiväunien aika on jo erittäin hyvässä käytössä. Se aika päivästä, kun lapset ovat päiväunilla ja heidän lepoaan valvomaan

riittää yksi työntekijä, on käytännössä ainut aika päivästä, kun niin sanottuja paperitöitä on henkilökunnan mahdollista tehdä häiriintymättä. Usein työntekijä joutuu keskustelujemme perusteella tekemään esimerkiksi ruokatilaukset lapsiryhmän leikkiessä ympärillä, jolloin keskeytykset ja hälinä häiritsevät keskittymistä; varsinkin, jos tietokoneohjelmat ja niiden käyttö ovat vielä hieman outoja. Tässä kohtaa nouseekin isoon osaan henkilökunnan tarve lisäkoulutukseen liittyen tietoteknisten ohjelmien käyttöön; kartoitukseni perusteella kahdeksan kaikista 13 vastaajasta koki tarvitsevansa lisäkoulutusta. Tähän tulisi siis reagoida mielestäni välittömästi.

Koulutuksen toteuttaminen on taas oma lukunsa; siihen olisi olemassa monia eri vaihtoehtoja. Tulisiko koulutusta tarjota työajalla, joka veisi lisää aikaa (taas) pois lasten kanssa toimimiselta? Vai voisiko työntekijän velvoittaa opiskelemaan ohjelmien käyttöä omalla ajallaan, joka voitaisiin perustella työntekijän oman ammatillisen kasvun kautta? Olisiko opiskelu virtuaalisesti mahdollista, jolloin koulutus ei olisi aikaan eikä paikkaan sidottu? Näistä vaihtoehtoista tulisi ehkä keskustella työnantajan ja työntekijöiden välillä. Joka tapauksessa on selvää, että lisäkoulutusta tietotekniikan osaamiselle tarvitaan; ainakin päiväkotit Mesikämmenen henkilökunnan keskuudessa.

Yhden henkilökunnan jäsenen kanssa keskusteltuani esiin nousi töiden keskittäminen esimerkiksi yhdelle sitä varten palkatulle henkilölle. Jos työyhteisöön saataisiin yksi henkilö, joka hoitaisi esimerkiksi kaikki lasten hoitoaikojen kirjaamiset ja sitä kautta myös ruokatilausten ja mahdollisesti myös työvuorolistojen tekemiset, olisi se jo suuri helpotus kasvatus- ja hoitohenkilökunnan tämän hetkiseen työhön. Olisiko se sitten nimeltään päiväkodin sihteeri tai joku muu vastaava, mutta näin saataisiin keskitettyä tietoteknisen osaamisen tarve yhdelle henkilölle koko työyhteisön kouluttamisen sijaan. Toki kasvatuskumppanuuteen vetoamalla esimerkiksi Mesikämmenessä aloitettavan Muksunetin käyttö tulisi varmastikin olla hoito- ja kasvatushenkilökunnan vastuulla tulevaisuudessa, mutta niin sanottujen toimistotöiden osalta yhden lisätyöntekijän palkkaaminen olisi mielestäni hyvinkin perusteltua.

7 POHDINTA

Kartoitus suoritettiin siis kyselylomakkeen avulla elokuussa 2015 päiväkotien Mesikämmen henkilökunnalle. Näin jälkikäteen ajateltuna ajankohdan olisi voinut valita paremminkin; tuolloin moni henkilökunnasta oli vielä lomalla eikä heillä näin ollen ollut mahdollisuutta saada ääntään kuuluville. Ajankohdan paremmalla valinnalla olisi saattanut olla vastausprosenttiin korottava vaikutus ja kartoituksesta olisi saatu kattavampi. Opinnäytetyöni aikataulu ei kuitenkaan antanut ajankohdan valinnalle parempaa vaihtoehtoa, joten olen tyytyväinen saamiini vastauksiin.

Erityisen tärkeäksi mielestäni nousi henkilökunnan tietotekniikkaan liittyvän lisäkoulutuksen tarve. Päiväkodin henkilökunnan kanssa käymieni keskustelujen perusteella töiden tekeminen riippuu paljon henkilöstä, joka sen tekee; toisilla tietokoneella työn tekeminen vie enemmän aikaa, kuin muilla. Tästä johtuen esimerkiksi ruokailausten tekeminen saattaa joskus olla paremmin tietokonetta hallitsevan henkilön vastuulla, koska aina ei huonommin hallitsevalla ole aikaa tehdä työtä.

Keskustelujen kautta on selvästi tullut myös esille hoito- ja kasvatushenkilökunnan huoli tulevaisuudesta. Useasti on tullut esille heidän murheensa työtehtävien jatkuvasta lisääntymisestä; mitä tulevaisuus tuo tullessaan, vielä enemmän? Moni tuntee huolta siitä, etteivät he ehdi tekemään lasten kanssa kaikkea haluamaansa: askartelut, leikit ja pelit yhdessä aikuisen ja lapsen kanssa jäävät yhä vähemmälle. Ja onko niihin aikaa tulevaisuudessa enää lainkaan?

Itse nautin tällä hetkellä työstäni yksityisessä päiväkodissa todella paljon. Minulla on päivittäin aikaa lasten kanssa pelailla, käydä retkillä ja tehdä juuri sitä työtä, jota olen aina halunnut. Tietoteknisiä taitoja en juurikaan päivittäin tarvitse eikä niihin näin ollen kulu aikaa, joten pystyn panostamaan aikaani täysin lasten kanssa olemiselle ja näin ollen esimerkiksi VASU-keskusteluissa rehellisesti kertomaan, miten lapsi yksilönä päivähoitossa toimii ja mitä kehitettävää hänellä vielä on.

Tulevaisuus näyttää mihin suuntaan päivähoitossa tietotekniikan hallintaan liittyvät asiat menevät. Alalle valmistavissa koulutuksissa on jo nyt alettu kiinnittämään enemmän huomiota tietokoneen käyttöön liittyviin tietoihin ja taitoihin, joten tätäkin kautta

asiat tulevat helpottamaan tulevaisuudessa. Vastaisuudessa, esimerkiksi 10 vuoden päästä, voisi suorittaa samanlaisen kartoituksen: onko koulutusta lisätty vai onko sille edes enää kovaa tarvetta? Tunteeko henkilökunta edelleen tunnetta, ettei heillä ole tarpeeksi aikaa lapsille ja näin ollen toteuttaa alkuperäistä työtehtäväänsä?

Tilannetta voisi tulevaisuudessa kartoittaa, mikä tilanne muissa Porin kaupungin päiväkodeissa on. Kartoitusta voisi laajentaa koskemaan myös koko Satakunnan, Länsi-Suomen tai koko Suomen kunnallisiin päiväkoteihin. Tietenkin mukaan voisi ottaa myös yksityiset palveluntarjoajat päivähoidon alueella, jolloin saataisiin laajempi kuva koko päivähoidon alalta. Tutkimusongelmia voisi myös päivittää esimerkiksi 10 vuoden päästä, jolloin tietotekniikan voidaan olettaa olevan yhä isompi osa päiväkotien arkea ja silloin ehkä jo tutumpaa päiväkotienkin henkilökunnalle.

LÄHTEET

Brotherus, A. 2012. Lastentarhanopettajakoulutuksen 120-vuotisjuhlat. Viitattu 13.10.2015. <http://blogs.helsinki.fi/lto-koulutus120vuotta/lastentarhanopettajakoulutuksen-historiaa/>

Eerola-Pennanen, P. Sörnäisten kansanlastentarhan lapset – Modernin lapsuuden pioneerit. Teoksessa L. Alanen & K. Karila (toim.) Lapsuus, lapsuuden instituutiot ja lasten toiminta. Tallinna: Tallinna Raamatutrukikoda.

Finlexin www-sivut. Laki lasten päivähoidosta. 1973. L 19.1.1973/36 muutoksineen. Viitattu 14.10.2015. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036>

Lahtinen, A. Päiväkoti Mesikämmenen vt. johtaja. Vastaanottaja: Hanne-Mari Karhunen. Lähetetty 23.9.2015 klo 13.59. Viitattu 26.9.2015.

Lahtinen, A. Päiväkoti Mesikämmenen vt. johtaja. Vastaanottaja: Hanne-Mari Karhunen. Lähetetty 21.10.2015 klo 13.38. Viitattu 24.10.2015.

Lahtinen, A. Päiväkoti Mesikämmenen vt. johtaja. Vastaanottaja: Hanne-Mari Karhunen. Lähetetty 26.10.2015 klo 13.38. Viitattu 27.10.2015.

Lastenhoitaja 2015. Lastenhoitaja, päiväkoti Mesikämmen. Pori. Henkilökohtainen tiedonanto 26.10.2015.

Mäki, A., Ruuth, J. ja Talja, E. 2014. Muksunetti kasvatuskumppanuuden välineenä. AMK-opinnäytetyö. Laurea ammattikorkeakoulu. Viitattu 1.11.2015. https://theseus32-kk.lib.helsinki.fi/bitstream/handle/10024/78737/Maki_Ruuth_Talja.pdf?sequence=1

Opetushallituksen www-sivut. 2015. Viitattu 24.10.2015. http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/ammattikoulutus/amatilliset_perustutkinnot/elinikaisen_oppimisen_avaintaidot

Pekkarinen, A. 2001. Tieto- ja viestintätekniikka lasten ja aikuisten viestinnässä varhaiskasvatuksen alueella. Teoksessa M. Kangassalo (toim.) Tietotekniikan mahdollisuuksia varhaiskasvatuksessa. Helsinki: Edita Oyj, 78-92.

Porin kaupungin www-sivut. 2015. Viitattu 22.9.2015. <https://www.pori.fi>

Rytkölä, E. 2015. Muksunetti kasvatuskumppanuuden tukena. Päiväkodin henkilökunnan ja vanhempien mielipiteitä sähköisestä viestintäkanavasta. AMK-opinnäytetyö. Vaasan ammattikorkeakoulu. Viitattu 1.11.2015. http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/91374/Rytkola_Eveliina.pdf?sequence=1

Sulonen, H. 2002. Tieto- ja viestintätekniikan omaksuminen työvälineiksi päiväkodeissa. ”Kyllä ’vanhakin’ oppii, jos asenne on positiivinen”. Helsinki: Stakes. Viitattu 26.10.2015. <http://www.stakes.fi/verkkojulkaisut/muut/Aiheita12-2002.pdf>

Tieton www-sivut. 2015. Viitattu 22.10.2015. www.tieto.fi

Vilkkä, H. 2007. Tutki ja mittaa: määrällisen tutkimuksen perusteet. Helsinki: Tammi. Viitattu 14.10.2015. <http://hanna.vilka.fi/wp-content/uploads/2014/02/Tutki-ja-mittaa.pdf>

Väestön tieto- ja viestintätekniiikan käyttö –tutkimus 2005. Helsinki: Tilastokeskus. Viitattu 13.10.2015. http://www.stat.fi/til/sutivi/2005/sutivi_2005_2006-06-12_tie_001.html

Väestön tieto- ja viestintätekniiikan käyttö –tutkimus 2014. Helsinki: Tilastokeskus. Viitattu 13.10.2015. http://www.stat.fi/til/sutivi/2014/sutivi_2014_2014-11-06_tau_008_fi.html

Välimäki, A-L. 2002. Tieto- ja viestintätekniiikan omaksuminen työvälineeksi päiväkodeissa. Stakes, Aiheita 12/2002. <http://www.stakes.fi/verkkojulkaisut/muut/Aiheita12-2002.pdf>

Välimäki, A-L., Lindberg, P., Sulonen, H. 2002. Varttua. Varhaiskasvatus - tietotekniikka - vuorovaikutus. Väliraportti. Tammikuu 2002. <http://www.stakes.fi/verkkojulkaisut/muut/Aiheita20-2002.pdf>

Välimäki, R. Porin kaupungin varhaiskasvatuspäällikkö. Vastaanottaja: Hanne-Mari Karhunen. Lähetetty 30.9.2015 klo 10.53. Viitattu 13.10.2015.

SAMK / Sopimus opinnäytetyön tekemisestä

Opinnäytetyön tekijä: Hanne-Mari Karhunen	
Opiskelijanumero: 1300685	Aloitusryhmä: N50135Pa2
Koulutusohjelma: Sosiaalialan ko	
Opinnäytetyötä ohjaavan opettajan nimi, sähköposti, puhelinnumero ja osoite: Seppo Pamppunen seppo.pamppunen@samk.fi Maamiehenkatu 10, 28500 Pori p. 044-710 3438	
Toimeksiantaja, yhteys henkilön nimi, sähköposti, puhelinnumero ja osoite: Päiväkoti Mesikämmen / joht. Anne-Maarit Virtanen Vellikkellontie 1, 28610 Pori p. 044-7014111 mesikammen.paivakotie.pori@	
Opinnäytetyön nimi: Päiväkoti Mesikämmenen henkilökunnan työtehtävien kartoitus ja mahdollinen uudelleen organisointi	
Työn etenemisaikataulu: Kyselylomakkeet: vkot 24-26, tutkimusraportti 16.10.2015 mennessä. Tarkempi selvitys on sopimuksen liitteenä olevassa hyväksytyssä tutkimus-/projektisuunnitelmassa.	
Tätä sopimusta koskevat erimielisyydet pyritään ratkaisemaan ensisijaisesti neuvottelemalla osapuolten kesken. Mikäli asiasta ei päästä sopimukseen, erimielisyydet ratkaistaan Satakunnan käräjäoikeudessa. Tätä sopimusta on laadittu 4 kappaletta, yksi kullekin osapuolelle.	
Olemme lukeneet sopimusehdot (sivu 2) ja hyväksymme ne.	
Päiväys: 11.6.2015 Pori	
Toimeksiantajan edustajan allekirjoitus, nimike ja nimen selvennys: Ritva Välimäki RITVA VÄLIMÄKI	
Osaamisalueen johtajan allekirjoitus ja nimen selvennys: Annika Lehtinen - Osk	
Opinnäytetyön ohjaajan allekirjoitus: S. W. O. W.	
Opinnäytetyön tekijän allekirjoitus: Hanne-Mari Karhunen	

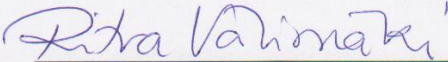

Päätöspöytäkirja
§ 84/2015

Päätöspvm
20.8.2015
Opetus ja varhaiskasvatus

Porin kaupunki
Sivistyskeskus/ Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuspäällikkö

Otsikko	Tutkimuslupa, Hanne-Mari Karhunen
Asian esittely ja perustelut	<p>Hanne-Mari Karhunen anoo tutkimuslupaa sosiomoniAMK tutkintonsa opinnäytetyön tekemiseen, aiheena Päiväkoti Mesikämmenen henkilökunnan työtehtävien kartoitus ja mahdollinen uudelleen organisointi</p> <p>Tutkimus toteutetaan Päiväkoti Mesikämmenessä. Päiväkodinjohtaja on ollut mukana tutkimussuunnitelman laadinnassa.</p>
Päätös	Myönnän tutkimusluvan anomuksen mukaisesti
Allekirjoitus	 <hr/> Ritva Välimäki Varhaiskasvatuspäällikkö
Tiedoksi	Hanne-Mari Karhunen Päiväkoti Mesikämmen/A-M Virtanen
Pöytäkirja nähtävänä	
Liitteet	<u>Oikaisuvaatimusohje</u>

Hei päiväkoti Mesikämmenen henkilökunta!

Teen opinnäytetyöni sosionomiopinnoissa SAMK:ssa koskien päiväkoti Mesikämmenen varhaiskasvatushenkilökunnalle kuuluvien lasten hoidon ja kasvatuksen ohella hoidettavien, lähinnä tietoteknisten, töiden tekemiseen ja mahdollisesti uudelleen organisointiin.

Lomakkeen tiedot käsittelen luottamuksellisesti ja käytän ainoastaan SAMK:n sosionomiopintojeni päättötyön aineistoksi. Keräämäni tiedot hävitän työni valmistuttua asianmukaisesti.

Vastaukset voit lähettää sähköpostiini: hanne-mari.karhunen@student.samk.fi tai voit tulostaa kyselylomakkeen ja palauttaa sen minulle osoitteeseen: Hanne-Mari Karhunen, Tulosentie 43, 28610 Pori. Palautuksen voit hoitaa myös paperiversiona päiväkotinne Karvatassujen osastolle nimelläni.

Kiitän jo etukäteen vastauksestasi!

Kesäterveisin, Hanne-Mari Karhunen

1. Ikä:
2. Sukupuoli:
3. Koulutus:
4. Ammattinimike:
5. Kuinka kauan olet toiminut alalla?
6. Kuinka paljon **mielestäsi** koulutuksesi aikana kiinnitettiin huomiota tietotekniikan hallintaan?

paljon
 vähän
 ei ollenkaan
 joku muu, mikä?

7. Kuinka paljon **mielestäsi** työnantaja on järjestänyt koulutusta liittyen tietotekniikan hallintaan?

paljon
 vähän
 ei ollenkaan
 joku muu, mikä?

8. Mitä **muuta** tehtäviä työpäivääsi kuuluu, kuin lasten kasvatus ja hoito?

9. Paljonko nämä tehtävät **mielestäsi** vievät aikaa yhden päivän aikana?

vähän
 sopivasti
 liian paljon

10. Jakautuvatko muut tehtävät **mielestäsi** tasaisesti viikonpäivien välillä?

kyllä, kaikki
 kyllä, osittain
 ei ollenkaan

11. Entä henkilökunnan välillä?

kyllä, kaikki
 kyllä, osittain

ei ollenkaan

12. Tarvitsetko **mielestäsi** lisää koulutusta liittyen tietotekniikan hallintaan?

kyllä

en

13. Jos vastasit **kyllä** edelliseen kysymykseen, niin missä asiassa / asioissa koet tarvitsevasi lisäkoulutusta?

14. Tässä tilaa vapaalle sanalle.

Voit kirjoittaa työtehtävistäsi, 'aikasyöpöistä' päivän aikana tai voit antaa palautetta kyselystä tai opinnäyte-työstäni.